FORM FOUR CLUSTER KCSE MODEL8

KISWAHILI PAPER 2 ANSWER

1.UFAHAMU (Alama 15)

Soma taarifa ifuatayo kisha ujibu maswali.

1. UFAHAMU

a) (i) Watu wazae watoto wanaoweza kuwalea.

(ii) Kiwango cha watoto ambao serikali inaweza kukihudumia.

b) (i) Shoka –anayetoa hotuba

(ii) Mpini –walimu waliomwongoza.

c) (i) Kuzungumza mbele ya wazazi,walimu na wanafunzi.

(ii) Yeye bado ni mchanga.

d) (i) Mama hupata mtoto bila baada ya miezi sita.

(ii) Vitoto kuzaliwa unyounyo kama kwamba kuwa mashindano.

(iii) Kama kuzaa kungekuwa kwa zamu,mke akizaa mwaka huu, mume azae mwaka mwingine. (iv) familia kujipa timu ya kandanda.

e) (i) Mathalani-Hivyo basi.

(ii) Kupukurukusha –harakisha.

(iii) Mararu-nguo zilizoraruka

Makosa hijani 6 kila moja ½

Sarufi (s) zote kila moja ½

2. MAKALA (Alama 15)

Soma Makala yafuatayo kisha ujibu maswali yanayofuatia

2. UFUPISHO

(a) (i) Kuna mjadala kuhusu utoaji wa mafunzo kwa walimu wa shule za sekondari.

(ii) Hatua huchukuliwa bila kuzingatia utabiri wa idadi katika siku za usoni.

(iii) Walimu wengi waliohitimu miaka ya tisini hawakuegemea upande wa Hisabati,Sayansi na lugha.

iv) Wanafunzi wakahimizwa kusomea masomo yote.

(v) Walimu wakapewa marupuru kwenye mishahara yao

(b)(i) Idara ya Dini,Historia na masomo mengine zilipuuzwa.

(ii) Idadi ya wanafunzi kusajiliwa katika masomo hayo ikapungua.

(iii) Kusababishwa kwa uhaba wa walimu wa masomo haya.

(iv) Wingi wa walimu wa Hisabati Sayansi na lugha.

(v) Wizara ya elimu kulaumiwa.

(vi) Kuwa na uwezakano wa kukadiria idadi ya walimu katika kipindi fulani.

(viii) Maafisa wa idara kuwajibika.

(xi) Wanafunzi kutokuwa na matumaini ya kuajiriwa kwani wengi walikuwa hawajaajiriwa kutuuza.

M
a-5
b-8
ut-2
15

Makosa
h=6 A1=3
s=6 A1=3
Ziada kila 10-½

3. MATUMIZI YA LUGHA (Alama 40)

3. **MATUMIZI YA LUGHA** (ALAMA 40)

(a) Taja tofauti kati ya konsonanti na irabu. (alama 2)

- Wakati wa kutamka irabu,hewa hauzuiliwi katika ala za kutamka lakini katika kutamka lonsonanti,hewa huzuiliwa/hubanwa

b) Eleza sifa mbalimbali z\a sauti /ch/ (alama 2) Sighuna Kipasuo kwamizo. Hutamkiwa kwenye kaakaa gume.

c) (i)Eleza maana ya mofimo. (alama 1) - Mofimu ni kipashio kidogo Zaidi cha lugha chenye maana kisarufi.

ii) Kwa kuoa mifano taja aina mbili za mofimu. (alama 2)

- Mofimu huru mfano kuku,mama n.k

- Mofimu tegemezi mifano a-na-som-a

(d) Tunga sentensi ukitumia kivumishi cha pekee kinacholeta dhana ya 'bila kubagua'. (alama2)

- Mwanafunzi yoyote atasoma (o-o-te

(e) Tofautisha sentensi amabatano na changamano kimuundo. (alama2)

- Sentensi ambatano huwa na vishazi huru ilihakli changamano huwa na kishazi huru na kishazi tegemezi.

f) Changanua sentensi ifuatayo kwa kutumia jedwali. (alama 4) - Maria alifeli mtihani lakini Temoi alifuzu.

(g) Bainisha aina za shamirisho kwenye sentensi. (alama 2

- Mama alimnunulia Hosea kitabu. - Kipozi-kitabu. -Kitondo-Hosea

(h) Bainisha matumizi yafuatayo ya kiimboa. (alama 2)

(a) (i) Kumbe!Wewe ni mwizi! Mshangao.

(b) (ii) Ondoka hapa! Kuamrisha.

(i) Andika udogo wa:

- Mtoto Yule aliletewa kitabu na mama. (alama2)

- Kijitoto kile kimeletewa kijitabu na kijimama.

(j) Tumia neno 'fisi' kama kielezi cha namna mfanano kwenye sentensi. (alama 2)

- Alikula chakula kifisi. (k) Tunga senmtensi kwa kutumia vitenzi vifuatavyo kuzingatia kauli zilizo mabanoni.(alama 2)

(i) La (kutendesha) - Mama alimlisha mtoto (lisha)

(ii) Pa (kutendeka) - Mgonjwa anapeka dawa baada ya kupata chakula (peka)

4. ISIMUJAMII (Alama 10)

4. **ISIMU JAMII** (ALAMA 10)

(a) Eleza matatizo matano yanayoikabili lugha ya Kiswahili nchini Kenya. (alama 5

- Udhaifu wa kutotekelezwa kwa sera

- Matatizo katika mtaala.

- Ushindani wa lugha nyingine.

- Mielekeo hasi.

- Ukosefu wa vyombo rasmi vya kukuza Kiswahili.

- Shule za kimataifa za watu binafsi kufuata mtaala wa kimataifa

(b) Eleza hatua tano zinazoweza kuchukuliwa kusuluhisha matatizo hayo. (alama 5)

- Sera madhubuti.

- Ufadhili wa miradi ya utafiti.

- Maandalizi ya walimu na wataalamu wa Kiswahili.

- Vyombo vya kukuza Kiswahili.

- Kunyanyua hadhi ya Kiswahili.

- Matumizi ya lugha sanifu.